

הלכות אבל פרק ב

א. אלו שאדם חייב להתאבל עליהן דין תורה אמו ואביו, בנו ובתו, אחיו ואחותו מאביו. ומדבריהם שיתאבל האיש על אשתו הנשואה, וכן האשה על בעלה, ומתאבל על אחיו ועל אחותו שהן מאמו.

ב. אפלו הכוהן, שאינו מטמא לאחיו ואחותו מאמו, ולא לאחותו הנשואה, אף על פי שהיא מאביו מתאבל הוא עליהן; ואם היתה אחותו זו הנשואה מאביו, הרי הוא מתאבל עליה דין תורה.

ג. בנו או אחיו הבא מן השפחה, או מן הנכרית אינו מתאבל עליהן כלל. וכן מי שנתגיר הוא ובניו, או נשתחרר הוא ובניו אין מתאבלין זה על זה. וכן אשתו ארוסה, אינו מתאבל עליה ולא אינו; וכן היא לא אינו ולא מתאבלת עליו.

ד. כל הקרובים שהוא חייב להתאבל עליהן הרי זה מתאבל עמהם בפניהם, מדברי סופרים. פיצד: הרי שמת בן בנו, או אחי בנו, או אם בנו חייב לקרע בפני בנו, ולנהג אבלות בפניו; אבל שלא בפניו, אינו חייב. וכן בשאר הקרובים.

ה. אשתו הנשואה אף על פי שהוא מתאבל עליה אינו מתאבל עמה על שאר קרוביה, אלא על אביה ועל אמה בלבד: משום כבוד אשתו, נוהג אבלות עליהן בפניה.

ו. פיצד: מי שמטה חמותו או חמיו כופה מטתו, ונוהג אבלות עם אשתו בפניה; אבל שלא בפניה, אינו נוהג אבלות. וכן האשה שמטה חמיה או חמותה נוהגת אבלות, בפני בעלה. אבל שאר קרוביהן כגון שמת אחי אשתו או בנה, והאשה שמטה אחי בעלה או בנו אין מתאבלין זה עם זה.

ז. וכן יראה לי שאם מתה אשת קרובו או בעל קרובתו, כגון שמטה אשת בנו או בעל בתו אינו חייב להתאבל עמהן. וכן כל כיוצא בזה.

ח. כמה חמורה מצות אבל שהרי הכוהן נדחית לו הטמאה מפני קרוביו, כדי שיתעסק עמהן ויתאבל עליהן: שנאמר "כי, אם-לשארו, הקרב, אליו: לאמו ולאביו . . . לה, יטמא" (ויקרא כא, ב-ג), מצות עשה שאם לא רצה להטמא, מטמאין אותו בעל כרחו.

ט. במה דברים אמורים, בזכרים שהזהירו על הטמאה. אבל הכהנות הואיל ואינן מזהרות על הטמאה, כך אינן מצוות להטמא לקרובים: אלא אם רצו, מטמאות; ואם לא רצו, לא יטמאו.

י. אשתו שלכוהן מטמא לה על כרחו, ואינו מטמא לה אלא מדברי סופרים: עשו אותה כמת מצוה כיון שאין לה יורש אלא הוא, לא תמצא מי שיתעסק בה אלא הוא. ואינו מטמא אלא לנשואה בלבד; אבל הארוסה, לא יטמא לה.

יא. וכן כל אותן שאמרנו שאין מתאבלין עליהן, כגון הרוגי בית דין, והפורשים מדרפי צבור, והנפלים, והמאבד עצמו לדעת אין הכוהן מטמא להן.

יב. ועד מתי הוא מצוה להטמא לקרוביו, עד שיסתם הגולל.

אָבֵל מֵאַחֵר שְׁנִסְתָּם הַגּוֹלָל, הָרִי הֵן כְּשֶׁאֵר כָּל הַמֵּתִים שָׂאם
נִטְמָא בָּהֶן, לֹקָה.

יג. אֶשְׁתּוֹ הַפְּסוּלָה, אֵינוֹ מִטְמֵא לָהּ; לְפִיכֹךְ מִי שֶׁשְּׂמָעָה שְׂמֵת
בְּעָלָהּ וְנִשְׂאָתָה, וּבֵא בְּעָלָהּ שְׁנִיָּהּ אֵין מִטְמֵאִין לָהּ, שֶׁהִרִי הִיא
פְּסוּלָה לְשְׁנִיָּהּ. אָבֵל מִטְמֵא הוּא לְאִמּוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא
חָלָלָה; וְכֵן מִטְמֵא לְבָנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאֶחָיו וּלְאֶחֻתּוֹ, אֵף עַל פִּי
שֶׁהֵן פְּסוּלִין אֲפֹלוּ הֵיוּ מִמְּזֵרִין, מִטְמֵא לָהֶן.

יד. אֶחֻתּוֹ הַנִּשְׂוָאָה אֵינוֹ מִטְמֵא לָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא נִשְׂוָאָה
לְכוּהֵן: שֶׁנֶּאֱמַר "הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו, אֲשֶׁר לֹא-הָיְתָה
לְאִישׁ" (ויקרא כא, ג). "הַבְּתוּלָה", פָּרֹט לְאַנוּסָה וּמִפְתָּה; יָכוֹל
שֶׁאֵנִי מוֹצִיא אֵף הַבּוֹגֶרֶת, אוֹ מִכֶּת עֵץ תִּלְמַד לֹמֵר "אֲשֶׁר לֹא-
הָיְתָה לְאִישׁ", מִי שֶׁהָיְתָה בְּיַדִּי אִישׁ.

טו. "אֲשֶׁר לֹא-הָיְתָה לְאִישׁ" (ויקרא כא, ג) פָּרֹט לְאַרוּסָה, שֶׁאֵינוֹ
מִטְמֵא לָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא אָרוּסָה לְכוּהֵן. נִתְגַּרְשָׁה אֶחֻתּוֹ
מִן הָאָרוּסִין, מִטְמֵא לָהּ שֶׁנֶּאֱמַר "הַקְּרוּבָה אֵלָיו" (שם), לְהִבִּיאַתָּ
אֶת הַמִּתְגַּרְשֶׁת מִן הָאָרוּסִין. אֶחָיו וְאֶחֻתּוֹ מֵאִמּוֹ, אֵינוֹ מִטְמֵא
לָהֶן: שֶׁנֶּאֱמַר "וּלְבָנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאֶחָיו. וּלְאֶחֻתּוֹ" (ויקרא כא, ב-ג) מֵהַ
בָּנוֹ הָרְאוּי לִירֶשֶׁתּוֹ, אֵף אֶחָיו וְאֶחֻתּוֹ הָרְאוּיִם לִירֶשֶׁתּוֹ.

טז. הַסְּפָקוֹת, אֵינוֹ מִטְמֵא לָהֶן: שֶׁנֶּאֱמַר "לָהּ, יִטְמָא" (ויקרא
כא, ג) מִטְמֵא הוּא עַל הַיְדָאִי, וְאֵינוֹ מִטְמֵא עַל הַסְּפֵק. לְפִיכֹךְ
הַיְדָאוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ, וְהַבֵּן שֶׁהוּא סָפֵק בֵּין שְׁבַעַה לְאַחֲרוֹן אוֹ בֵּין
תְּשַׁעַה לְרֵאשׁוֹן, וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּהֶן אֵינוֹ מִטְמֵא לָהֶן מִסְּפֵק. וְכֵן
כָּל הַמִּתְגַּרְשֶׁת סָפֵק גְּרוּשִׁין, אוֹ בְּגֵט פְּסוּל אֵינוֹ מִטְמֵא לָהּ.

יז. אֵין הַכּוּהֵן מִטְמֵא לְאָבֵר מִן הַחַי מֵאֲבִיו, וְלֹא לְעֶצֶם מַעֲצָמוֹת
אֲבִיו. וְכֵן הַמִּלְקֵט עֲצָמוֹת אֲבִיו אֵינוֹ מִטְמֵא לָהֶן, אֵף עַל פִּי
שֶׁהַשְּׂדֵרָה קִיָּמָת. נִקְטַע רֵאשׁוֹ שְׁלֹאֲבִיו, אֵינוֹ מִטְמֵא לוֹ: שֶׁנֶּאֱמַר
"לְאֲבִיו" (ויקרא כא, ב) בְּזִמָּן שֶׁהוּא שָׁלֵם, וְלֹא בְּזִמָּן שֶׁהוּא חָסֵר.
וְכֵן שָׂאֵר הַקְּרוּבִים.

יח. הַטְּמָאָה לְקְרוּבִים דְּחוּיָהּ הִיא, וְלֹא הַתְּרָה לְכָל. לְפִיכֹךְ
אֲסוּר לְכוּהֵן לְהַטְמֵא לְמֵת, אֲפֹלוּ בָּעֵת שֶׁמִּטְמֵא לְקְרוּבִיו
שֶׁנֶּאֱמַר "לָהּ, יִטְמָא" (ויקרא כא, ג), אֵינוֹ מִטְמֵא לְאַחֲרִים עִמָּה:
שֶׁלֹּא יֵאמַר הוּאִיל וְנִטְמָאתִי עַל אֲבִי, אֲלֵקֵט עֲצָמוֹת פְּלוּנִי, אֲגַע
בְּקִבְרֵי פְלוּנִי.

יט. לְפִיכֹךְ כּוּהֵן שְׂמֵת לוֹ מֵת צָרִיךְ לְהִזְהֵר וּלְקַבְּרוֹ בְּסוּף בֵּית
הַקְּבָרוֹת, כְּדִי שֶׁלֹּא יִכָּנַס לְבֵית הַקְּבָרוֹת, וְלֹא יִטְמֵא בְּקִבְרוֹת
אַחֲרִים, כְּשִׁיקֵבֵר מֵתוֹ.